

HØJESTERETS DOM

afsagt mandag den 11. januar 2021

Sag BS-58965/2019-HJR
(1. afdeling)

Tryg Forsikring A/S som mandatar for X-ApS
(advokat Louise Broch-Lange)

mod

A
(advokat Charlotte Gransøe, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Herning den 7. september 2018 (BS-9858/2017-HER, tidligere BS 11-127/2017) og af Vestre Landsrets 11. afdeling den 11. oktober 2019 (BS-43497/2018-VLR).

I pådømmelsen har deltaget 5 dommere: Thomas Rørdam, Poul Dahl Jensen, Vibeke Rønne, Hanne Schmidt og Kristian Korfits Nielsen.

Sagen er behandlet skriftligt, jf. retsplejelovens § 387.

Påstande

Appellanten, Tryg Forsikring A/S som mandatar for X-ApS, har nedlagt påstand om ophævelse af sagsomkostningerne for byret og landsret, subsidiært at indstævnte, A, tilkendes et beløb, som er mindre end de tilkendte sagsomkostninger ved landsrettens dom.

A har påstået landsrettens omkostningsafgørelse stadfæstet.

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 313 har følgende ordlyd:

”§ 313. Når hver af parterne for en del taber og for en del vinder sagen, pålægger retten en af parterne at betale delvise sagsomkostninger til modparten eller bestemmer, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til modparten.

Stk. 2. Retten kan dog pålægge en af parterne at betale fulde sagsomkostninger til modparten, når modpartens påstand kun i en mindre betydelig grad afviger fra sagens udfald og afvigelsen ikke har medført særskilte omkostninger.”

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 554 af 24. juni 2005 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Sagsomkostninger, retshjælp og fri proces). I lovforslagets almindelige bemærkninger er anført bl.a. (Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 132, s. 5520):

”Lovforslaget bygger på de dele af Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene) (herefter ”betænkningen” som angår sagsomkostninger, retshjælp, fri proces og retshjælpsforsikring, og svarer i det væsentlige til Retsplejerådets lovudkast.”

I lovforslagets bemærkninger til den foreslåede § 313 er anført bl.a. (Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 132, s. 5553):

”I sager, der angår penge eller penges værdi, bør der stadig tages udgangspunkt i, at den part, der har fået mest medhold, skal have tilkendt sagsomkostninger i forhold til den del af kravet, som parten har fået medhold i. Herfra bør imidlertid i en række tilfælde trækkes et skønmæssigt fastsat beløb svarende til de udgifter, modparten er påført som følge af, at der blev fremsat et større krav.

Der henvises i øvrigt til betænkningen side 255-259.”

I Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene), s. 255-258, er anført bl.a.:

”3.2. Delvis vundne sager

Efter gældende ret skal der i delvis vundne sager enten betales delvise sagsomkostninger, eller omkostningerne skal ophæves. Hvis resultatet kun i mindre grad afviger fra den vindende parts påstand, kan denne dog tillægges fulde sagsomkostninger, når afvigelsen ikke har forøget omkostningerne.

Retsafgift og udgifter til advokatsalær

I praksis er det meget almindeligt, at en part, der får delvis medhold i en påstand om betaling af et pengebeløb, tillægges takstmæssige sagsomkostninger i forhold til det tilkendte beløb.

Retsplejerådet finder, at denne praksis kan videreføres under den nedenfor i afsnit 4 beskrevne reviderede ordning med hensyn til udmåling af sagsomkostninger. Også under den nye ordning vil det således være let at beregne, hvad der udgør et passende beløb til dækning af advokatsalær i en sag med en værdi som det tilkendte beløb, ligesom det er let at beregne, hvor meget der skulle være betalt i retsafgift, hvis der alene var nedlagt en påstand svarende til det tilkendte beløb.

En sådan praksis er også rimelig. Som anført i afsnit 2 bør parten bære risikoen for det standpunkt, parten indtager under retssagen ved sin påstand.

Viser partens påstand sig at have været for høj, bør den delvis vindende part selv bære den deraf følgende merudgift til retsafgift og advokatsalær.

Er modparten blevet påført merudgifter som følge af, at påstanden oversteg det beløb, som parten blev tilkendt, bør disse udgifter tilsvarende betales af denne part. Dette gælder, selv om det ikke kan bebrejdes parten, at denne nedlagde en påstand, der efterfølgende viser sig at være for høj. Parten har som anført i afsnit 2 et objektivi ansvar for de udgifter, som modparten er blevet påført i konsekvens af det standpunkt, parten indtager under retssagen ved sine påstande og anbringender, når disse helt eller delvis ikke tages til følge.

Det vil bero på den konkrete sags omstændigheder, om den videregående påstand har påført modparten merudgifter i forhold til den (i sagens natur hypotetiske) situation, at parten alene havde nedlagt en påstand svarende til det tilkendte.

Angår tvisten eksempelvis først og fremmest ansvarsgrundlaget, vil modparten ofte ikke have merudgifter i anledning af en beløbsmæssigt videregående påstand, hvis parten dog får medhold med hensyn til ansvarsgrundlaget. Angår tvisten derimod eksempelvis først og fremmest udmåling af erstatning eller godtgørelse, idet ansvarsgrundlaget ikke er bestridt eller dog kun udgør en mindre del af sagen (med hensyn til skriftveksling, bevisførelse og procedure), vil modparten derimod ofte have merudgifter til advokatbistand.

...

Tvister om ansvarsgrundlag og erstatningsudmåling er her brugt som særligt nærliggende eksempler. Med en vid forståelse af begrebet "ansvarsgrundlag" vil man imidlertid i et meget stort antal sager kunne arbejde med en analog sondring mellem ansvarsgrundlag og beløbsmæssig opgørelse. Som et enkelt eksempel kan nævnes krav om godtgørelse for bortvisning, opsigelse eller ulovlig forskelsbehandling. "Ansvarsgrundlag" kan forstås som bortvisningens eller opsigelsens (manglende) berettigelse samt spørgsmålet om, *hvorvidt* der foreligger ulovlig forskelsbehandling. Foreligger der herefter et ansvarsgrundlag, er næste spørgsmål godtgørelsens størrelse. I praksis er det formentlig ikke sjældent forekommende, at hovedspørgsmålet i sådanne sager er, om der foreligger et ansvarsgrundlag (uberettiget bortvisning eller opsigelse eller ulovlig forskelsbehandling).

Vurderingen af, om sagen især angår ansvarsgrundlaget eller erstatningsopgørelsen, og i givet fald hvor stor en del af sagen der kan henføres til poster, hvor hver af parterne har fået medhold, er mere kvalitativ end egentlig kvantitativ, og det er derfor ikke hensigten, at parterne eller deres advokater skal fremlægge en opgørelse over deres tidsforbrug fordelt på sagens forskellige spørgsmål.

Det beløb, modparten i givet fald skal godskrives i opgørelsen af sagsomkostningerne, må derfor ansættes skønsmæssigt. Retten bør imidlertid i begrundelsen for afgørelsen angive de hovedhensyn, der har været bestemmende forskønnet. Det kan eksempelvis være, om der under sagen har været lagt mest arbejde i de spørgsmål, hvor parten i det væsentlige har fået medhold, eller i de spørgsmål, hvor modparten i det væsentlige har fået medhold, eller om der er lagt omtrent lige meget arbejde i hver af disse.

Efter Retsplejerådets opfattelse vil dette være en klar forbedring i forhold til i dag, hvor det sjældent er muligt for parterne at se, om modparten overhovedet er blevet godskrevet noget beløb i anledning af, at parten delvis har *tabt* sagen (i modsætning til *delvis* har vundet sagen – dette sidste tages der højde for i dag).

Disse principper anvendes tilsvarende, bare med omvendt fortegn, når det er modparten, der delvis har vundet. At modparten delvis har vundet, betyder, at resultatet sammenholdt med begrundelsen og med, hvor tyngdepunktet i sagen har ligget (eksempelvis på ansvarsgrundlaget eller erstatningsudmålingen), ligger nærmere ved modpartens påstand og anbringender end ved partens påstand og anbringender.

...

Har parterne hver især vundet og tabt sagen i samme grad, bør hver af parterne bære udgiften til egen advokat, mens de samlede retsafgifter bør bæres af parterne hver med halvdelen. Om parterne hver især har vundet og tabt sagen i samme grad, kan ikke afgøres alene ud fra, om resultatet ligger cirka midt imellem parternes påstande, idet der også må tages hensyn til, hvor tyngdepunktet i sagen har været osv., jf. i det hele diskussionen ovenfor.”

Anbringender

Tryg som mandatar for X-ApS har anført navnlig, at As påstand for byretten og i ankestævningen til landsretten var, at Tryg skulle betale 1.067.951,50 kr. med procesrente.

Kort tid før hovedforhandlingen i landsretten erkendte A, at hans fleksjobydelse ikke skulle indgå i fastsættelsen af hans årsløn, og at han ikke var berettiget til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter det tidspunkt, hvor Arbejdsmarkedets Erhvervssikring havde truffet en endelig afgørelse om hans erhvervsevnetab. A nedsatte som følge heraf sin påstand for landsretten til 701.673,48 kr.

A fik ved landsrettens dom medhold i, at X-ApS var erstatningsansvarlig, men derudover fik han alene medhold i, at han var berettiget til godtgørelse for svie og smerte svarende til maksimalbeløbet efter erstatningsansvarslovens § 3 samt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste frem til det tidspunkt, hvor han overgik til folkepension.

Tryg har som mandatar for X-ApS fået medhold i, at A ikke var berettiget til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste frem til den 12. september 2016, sådan som han havde påstået, og at han ikke havde pådraget sig et erhvervsevnetab efter erstatningsansvarslovens § 5 som følge af ulykken. Landsretten fastslog således, at han med overvejende sandsynlighed ville være overgået til folkepension uanset arbejdsulykken, og herunder at hans livsforløb i økonomisk henseende ikke blev påvirket som følge af arbejdsulykken.

Ved landsrettens dom blev A tilkendt 191.731,23 kr. svarende til 18 procent af den oprindeligt nedlagte påstand på 1.067.951,50 kr.

Henset hertil bør sagens omkostninger ophæves. Det gælder også, hvis den endelige påstand, som A nedlagde for landsretten, lægges til grund, idet han i så fald har fået medhold i mindre end en tredjedel, nemlig 27 procent. Til støtte for ophævelse af sagsomkostningerne kan henvises til UfR 2009.1306 V, UfR 2015.3674 H og UfR 2019.4105/1 V.

De sagsomkostninger, som landsretten har tilkendt A, ligger i den høje ende af landsretspræsidenternes vejledende takster. Sagen har uden tvivl medført en del advokatarbejde i relation til spørgsmålet om ansvar, herunder ved vidneførelse. Sagen har imidlertid ikke været forelagt Retslægerådet eller Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og har derfor ikke medført merudgifter for så vidt angår de resterende spørgsmål i sagen.

A har anført navnlig, at han i ankesagen ved landsretten nedlagde påstand om, at X-ApS skulle betale 701.673,48 kr., subsidiært et mindre beløb. Tryg havde som mandatar for X-ApS påstået stadfæstelse af byrettens dom, hvor X-ApS blev frifundet.

Ved landsrettens dom fik han medhold i sin subsidiære påstand og skal derfor tilkendes sagsomkostninger. Da Tryg som mandatar for X-ApS havde påstået stadfæstelse af byrettens dom, må forsikringsselskabet anses som den tabende part. Der må herved lægges vægt på, at X-ApS afviste at være erstatningsansvarlig for hans arbejdsulykke, og at et sagsanlæg derfor var nødvendigt for, at han kunne opnå den godtgørelse og erstatning, som han blev tilkendt ved landsrettens dom. Han har således ikke alene fået medhold i en del af det påstævnte beløb, men også i, at X-ApS var ansvarlig for arbejdsskaden. I sager, hvor der gives delvist medhold i et krav, men hvor der har været tvist både om grundlaget for kravet og om dets opgørelse, må der tages hensyn ikke blot til resultatet i forhold til det omtvistede beløb, men også til, om der var grundlag for at rejse kravet, jf. UfR 2004.1313 H.

Den foreliggende sag har først og fremmest drejet sig om ansvarsspørgsmålet. Da han fik medhold i dette spørgsmål og tillige i en del af det rejste krav, skal han tilkendes sagsomkostninger som sket.

Højesterets begrundelse og resultat

For Højesteret angår sagen fastsættelse af sagsomkostninger i et tilfælde, hvor hver af parterne har fået delvist medhold, jf. retsplejelovens § 313, stk. 1. Af denne bestemmelse fremgår, at når hver af parterne for en del taber og for en del vinder sagen, pålægger retten en af parterne at betale delvise sagsomkostninger til modparten eller bestemmer, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til modparten.

For byretten og landsretten drejede sagen sig om erstatning og godtgørelse for svie og smerte, tabt arbejdsfortjeneste og erhvervsevnetab i anledning af en arbejdsulykke, som A i august 2013 kom ud for hos X-ApS. Tvisten angik, om X-ApS havde handlet ansvarspådragende, om der var årsagssammenhæng mellem skaden og arbejdsulykken, og om der var andre årsager til manglende indtægt mv. i perioden efter ulykken, herunder som følge af at A den 1. maj 2015

overgik til folkepension. A nedlagde for byretten påstand om, at X-ApS skulle betale 1.067.951,50 kr., og for landsretten påstand om betaling af 701.673,48 kr.

Ved landsrettens dom fik A medhold i, at X-ApS var erstatningsansvarlig, og han blev tilkendt 191.731,23 kr. Landsretten bestemte, at Tryg Forsikring A/S som mandatar for X-ApS skulle betale sagsomkostninger for byret og landsret med 39.920 kr. for hver instans.

A har som nævnt fået medhold i, at X-ApS var erstatningsansvarlig, og Højesteret finder, at tyngdepunktet i sagen må anses for at have ligget på dette spørgsmål. Han skal derfor som udgangspunkt tilkendes sagsomkostninger i forhold til det vundne beløb, jf. herved forarbejderne til retsplejelovens § 313 og bl.a. Højesterets afgørelser af 8. august 2012 (UfR 2012.3303) og 13. december 2018 (UfR 2019.939). Der foreligger ikke oplysninger om sådanne processkridt og ekstraomkostninger for Tryg som mandatar for X-ApS, som kan føre til en fravigelse af dette udgangspunkt.

Højesteret tiltræder på den baggrund, at Tryg som mandatar for X-ApS skal betale sagsomkostninger for byret og landsret, jf. retsplejelovens § 313, stk. 1. Der er ikke grundlag for at ændre de ved landsrettens dom tilkendte sagsomkostningsbeløb.

Højesteret stadfæster herefter dommens afgørelse om sagsomkostninger.

TH I K E N D E S F O R R E T:

Landsrettens afgørelse om sagsomkostninger stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal Tryg Forsikring A/S som mandatar for X-ApS betale 7.500 kr. til statskassen.

Sagsomkostningsbeløbene skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.